

Jacek Wijaczka, Zenon Guldon

Rewizja gruntów w komornictwie olsztyńskim z roku 1717

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 1, 53-68

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zenon Guldon, Jacek Wijaczka
**Rewizja gruntów w komornictwie olsztyńskim
 z roku 1717**

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie tekstu rewizji gruntów (*revisio glebae*) komornictwa olsztyńskiego z 1717 r. Wydawnictwo nawiązuje więc do wcześniej ogłoszonych rewizji Warmii z lat 1615¹ i 1702².

Geneza publikowanego źródła wiąże się z ówczesnym systemem podatkowym. Na terenie Warmii, podobnie zresztą jak i w całych Prusach Królewskich, podstawę wymiaru podatków na rzecz skarbu Rzeczypospolitej stanowiła taryfa z 1682 r.³ Zgodnie z nią Warmia miała płacić podatek zaledwie z 956 łanów i 3 mórg. Liczba ta nie miała nic wspólnego z rzeczywistą liczbą łanów. Tak więc dla wymiaru obciążeń podatkowych konieczne było ustalenie relacji łanów uprawnych (*mansi naturales*) i podatkowych (*mansi tariffales*). Już 6 października 1716 r. biskup warmiński Teodor Potocki (1711—1723) powołał komisję, która miała dokonać pomiaru i oceny jakości (*bonitacji*) gruntów⁴.

Ostateczny skład komisji ustalili biskup Potocki i kustosz Jan Jerzy Kunigk⁵ w imieniu kapituły. Komisji przewodniczył dziekan Bernard Teodor baron Schenk, a sekretarzował pisarz Jan Lighton. W jej skład wchodzili Gaspar Simonis, Mateusz Krakau i Jan Godfryd Schimmelfennig. W przypadku nieobecności któregoś z komisarzy zastępować ich mieli Andrzej Gąsiorowski, Zygmunt ab Hatten, Jan Grzymała i Joachim Knobersdorf⁶. Komisarze otrzymali szczegółową instrukcję określającą zakres ich obowiązków. Mieli przede wszystkim dokonać rewizji gruntów, zwracając uwagę nie tylko na ich ilość lecz także i jakość. W tym ostatnim przypadku brano pod uwagę możliwość wysiewów zbóż jarych (nie wszędzie istniejącą ze względu na zbyt krótki okres wegetacyjny), posiadanie łąk, pastwisk i lasów (drewno na budulec i opał) oraz odległość od większych miast (Braniewa, Elbląga i Królewca), w których sprzedawano zboże. Po uwzględnieniu

1 *Rewizja łanów warmińskich z 1615 roku*, wyd. Z. Guldon i J. Powierski, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1970, nr 2, ss. 245—281.

2 *Ouellen zur Kultur- und Wirtschaftsgeschichte des Ermlands*, hrsg. V. Röchrich i A. Poschmann, Bibliotheca Warmiensis, Braunsbuerg 1931, Bd. 10, Można tu dodać opis Warmii z 1656 r. oraz rewizje z lat 1660 i 1688; *Summarisches Verzeichniss des Fürstenthums Ermland von 1656*, hrsg. J. Kolberg, Zeitschrift für die Geschichte und Alterthumskunde Ermlands, Bd. 7, 1881, ss. 47—300 oraz *Bauernlisten aus dem Fürstbistum Ermland von 1660 und 1688*, hrsg. A. Birch-Hirschfeld, Braunsberg 1. 37.

3 *Taryfy podatkowe ziem pruskich z r. 1682*, wyd. S. Kętrzyński, Fontes Towarzystwa Naukowego w Toruniu, t. 5, 1901.

4 A. Szorc, *Dominium warmińskie 1243—1772. Przywilej i prawo chełmińskie na tle ustroju Warmii*, Olsztyn 1990, ss. 52—53.

5 Wiele informacji o Kunigku podał A. Szorc, *Z działalności kościelnej biskupa Andrzeja Chryzostoma Zahaskiego na Warmii (1698—1711)*, Studia Wamińskie, t. 4, 1967, ss. 35—82.

6 O osobach tych zob. A. Szorc, *Dominium*, według indeksu oraz S. Achremczyk, *Życie polityczne Prus Królewskich i Warmii w latach 1660—1703*, Olsztyn 1991.

tych czynników komisarze mieli podzielić grunty na sześć klas. W instrukcji zwracano uwagę, że łąn o najlepszych glebach był równoważny sześciu, a nawet dziesięciu łąnom o najgorszej glebie. Ta klasyfikacja miała stanowić podstawę ustalenia obciążeń podatkowych.

Komisarze 16 czerwca 1717 r. przybyli na zamek olsztyński, a w dniu następnym zjechali do wsi Klebark Mały. Ostatecznie przyjęli podział gleb na klasy: dobra (bona), średnia (mediocris), mieszana (intermixta), marna (vilis), jeszcze gorsza (vilior) i najgorsza (vilissima). Rewizja gleb w całym komornictwie została zakończona 13 lipca 1717 r.

Źródło zasługuje na publikację ze względu na to, że jest to pierwsza próba oceny jakości gruntów nie tylko na Warmii, ale i w całej Rzeczypospolitej. Przeprowadzone rewizje gleb we wszystkich komornictwach warmińskich stanowiły podstawę ustalenia podatku na rzecz państwa. Tu warto jedynie podać, że w komornictwie olsztyńskim z 2794 łąnów pomiarowych miano płacić podatek jedynie z niespełna 147 łąnów taryfowych⁷. Już ten przykład wskazuje na nikłą przydatność rejestrów podatkowych z końca XVII i początków XVIII w. dla badań nad osadnictwem i gospodarką w tym okresie. Stąd też przynajmniej taryfa łąnów naturalnych i podatkowych z 1718 r., ustalona na podstawie rewizji gleb, zasługuje na osobną publikację.

Podstawę niniejszej publikacji stanowi oryginał rewizji gleb zachowany w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie w zespole Archiwum Biskupstwa Warmińskiego pod sygnaturą 67. Rewizja komornictwa olsztyńskiego znajduje się na stronach 113—146. W przypisach rzeczowych ograniczono się do podania współczesnych nazw rewidowanych wsi, opierając się przede wszystkim na słowniku S. Rosponda⁸.

⁷ Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Archiwum Biskupstwa Warmińskiego, sygn. 67, p. 185—188.

⁸ S. Rospond, *Słownik nazw geograficznych Polski zachodniej i północnej*, t. 1—2, Wrocław — Warszawa 1951. Prawie wszystkie wsie uwzględnione zostały w opublikowanej rewizji z 1615 r.

Tekst źródłowy

CAMERATUS CAPITULARIS ALLENSTEINENSIS

Actum in castro capitulari Allensteinensi die Mercurii 16 Junii anno 1717 horis matutinis.

Ex ordinatione et destinatione tam celsissimi principis illustrissimi et reverendissimi domini Theodori Potocki, Dei et apostolicae sedis gratia episcopi Varmiensis et Sambiensis, Sacri Romani Imperii principis, terrarum Prussiae praesidis, quam reverendissimi capituli ecclesiae cathedralis Varmiensis, ad locum hunc designatum convenientes personaliter perillustris ac reverendissimus dominus Bernardus Theodorus baro a Schenk, decanus, canonicus Varmiensis, uti negotii infrascripti praeses, illustris admodum reverendus Gaspar Simonis, praepositus Crossensis, generosi Matthias Krakau burgrabius Heilsbergensis ac in Dittersdorff, Joannes Godefridus de Schimmelfennig in Zehren haereditarii ex episcopali, Sigismundus ab Hatten in Klakendorff et Joannes Grzymała in Trautzk haereditarii ex capitulari, uti ad infrascripta deputati commissarii, praevia communicatione litterarum commissionis et instructionis, praeliminariter praestitum fuit ad formam in instructione insertum, per eosdem dominos commissarios corporale iuramentum nec non ex seorsiva rotula aliud particulare per me notarium commissionis infrascriptum conductumque, ut in crastino a mane commissio

iniuncta exordium sumat et iurisdictio fundetur in proxima villa huius cameratus Allensteinensis, Kleeberg Nova nuncupata, et sic versus orientem in circumcirca, nulla praetermissa usque ad ultimam et conterminam eidem procedatur in nomine Domini.

Actum in villa Kleeberg Nova cameratus praedicti capitularis Allensteinensis die Jovis 17 Junii.

Praesentibus quibus supra nec non generoso Petro Kalhorn, burgrabio loci, aliisque vocatis vocandis reproducta in originali et perlecta commissione, cuius hic tenor:

Nos Theodorus Potocki, Dei et apostolicae sedis gratia episcopus Varmiensis et Sambiensis, Sacri Romani Imperii princeps, terrarum Prussiae praeses et praelati ac canonici totumque capitulum ecclesiae cathedralis Varmiensis.

Universis et singulis, quorum interest, praesertim vero vassalis ac subditis, tam episcopalis quam capitularis, ditionum nostrarum, notum testatumque facimus, quod cum a tam longo tempore, quo mansi tariffales in hanc provinciam sunt inducti hucusque praeterlapso non pauci in tariffam provinciae sive quod ex frequentibus bellorum inundationibus proportio debita plane servari non potuit sive quia olim mansi inculti modo culti facti sunt, sive quia plurimae eruncationes subsecutae, sive demum ex aliis rationibus quibuscunque et cum notabili gravamine respective multorum vasallorum et subditorum errores irrepserint, nos eiusmodi gravaminibus alias iam nobis bene perspectis ex iustitia et aequitate occurrere cupientes, de unanimi consilio, consensu ac matura deliberatione electos revisores, qui singulas villas omnium cameratum totius huius provinciae quantocius et sine omni mora visitent, glebam examinent, in classes distinguant atque sic visitatas, examinatas et distinctas ad formandam iustiore, aequiorem et tempori praesenti magis consentaneam universalem tariffam nobis consignent, deligendo ac deputando ab utrinque, censuimus prouti quidem illustrem admodum reverendum Gasparem Simonis, praepositum Crossensem, et generosos Matthiam Krakau, burgrabium Heilsbergensem ac in Dittersdorff, Joannem Godefridum de Schimmelfennig in Zehren haereditarios. In casu vero alicuius intervenientis legalis absentiae generosum Andream Gąsiorowski in Lezaynen haereditarum substituendum ex episcopali et Sigismundum ab Hatten in Klakendorff et Joannem Grzymala in Trautzig haereditarios, itidem in casu eorundem legalis absentiae substituendum nobilem Joachimum Knobelsdorff in Berckfried haereditarium ex capitulari partibus, adhibito pro huius revisionis actu Joanne Lighton, notario, sub praesidentia perillustri et reverendissimi domini Bernardi Theodori baronis a Schenk, decani, canonici Varmiensis etc., delegimus, recepto prius ab iis super praemissis iuxta specialem rotam ad eum effectum praeconceptam corporali iuramento deputavimus per praesentes, committendo eisdem, quibus supra revisoribus plenam et omnimodam facultatem, quatenus ad singulas villas vasallorum, libertinorum et colonorum totius provinciae huius Varmiensis, nemine excepto, personaliter vocatis ad sui praesentiam burgrabii et scabinis terrestribus iuratis cuiusque cameratus tum et scultetis villarum descendant, de numero mansorum inquirant, qualitatem glebae examinent, eandem in classes dividant, de excrescentiis ac eruncatis sese informari faciant nec non de fructibus ex gleba provenientibus caeteraque, iuxta seorsivam informationem a nobis approbatam, fide iurata gerant et exerceant atque habitis praemissis singula eorum sine ullo respectu personarum exacte conscribant, conscripta perillustri et reverendissimo decano peracta cuiusvis cameratus revisione ad nos deferenda et deportanda, nobis in rotulo ocluso et nemini alteri in ante communicanda, simultanee praesentent et consignent. Damus praeterea suprafatis revisoribus per nos nominatis potestatem, quatenus burgrabios, scabinos terrestres, scultetos villarum ac quosvis alios gnaros ac peritos, quos ad sui praesentiam ratione dicti revisionis actus vocari necesse iudicaverint, si opus esset etiam per iuramentum ad dicendam super interrogatoriis ad hanc revisionem opportunis, veritatem, cogere et compellere possint,

quo facilius et citius opus hoc complere et perficere valeant. Mandamus proinde omnibus et singulis burgrabiis, scabinis terrestribus cameratum, scultetis villarum et quibuscunque aliis vasallis, subditis ac incolis nostrarum ditionum, quatenus ad quamcunque requisitionem vel intimationem praedictorum nostrorum revisorum compareant, eosdem ad villas suscipiant, agros suos revideri patiant, docere fideliter et insinuare verbotenus sive per documenta in iis, super quibus in ordine ad praesentem revisionem fuerint requisiti, non intermittant sub poenis arbitrariis nobis reservatis. In praemissorum fidem praesentes subscriptas sigillis nostris communiri iussimus. Datum Bischdorffii die 11 Junii 1717.

Theodorus episcopus
(sigillum episcopale)

Joannes Georgius Kunigk
custos, canonicus Varmiensis
uti praeses
(sigillum capitulare)

Fundata fuit iurisdictio commissorialis et simul praelecta et diligenter attentata instructio, cuius hic tenor:

Considerationis alicue annotatae in ordine ad formanda puncta a revisoribus pro tariffa facienda deputandis observanda

1 Ut ad quamcunque villam pervenerint, ipsi in personis revideant glebam scultetosque villarum examinent, accepto ab eis, si ita visum fuerit, etiam corporali iuramento de dicenda veritate ad interrogatoria.

2 Ut inquirent de numero mansorum naturalium, qualitate et quantitate glebae, utrum triticum et quantum de illo, videlicet in manso uno seminari possit. Utrum sint agri omnes aequales, an reperiant varii generis in eadem villa et qui sint in potiori parte, an boni, ubi et hiemalis et aestivalis conseminatio haberi possit, an vero arenosi. Utrum totus campus seminari potest semente aestivali, aut solummodo aliqua pars, quod est maxime notandum. Utrum sint prata et quam ampla, num fructifera aut solummodo paludes infructiferae, ad nullum fructum servientes et in quali quantitate. Utrum villa habeat propriam silvam ad aedificia et focum vel non. Utrum villa habeat bona pascua pro pecoribus et equis. Utrum villa longe aut parum distet a maioribus civitatibus, ad quas frumenta sua deportare et ibidem divendere possit, quod etiam plurimum observandum. Quot in aliqua villa deserti et an conducant.

3 His itaque per totum episcopatum in omnibus bonis celsissimi principis et venerabilis capituli Varmiensis colonialibus, in bonis etiam a spiritualibus possessis, exceptis mansis dotalibus parochialibus, nobiles, villis civitatum, libertinalibus examinatis et ubique connotatis qualitatibus, descendant ad formandas classes mansorum relinquendo arbitrio dominorum revisorum, quatenus in tot classes glebam dividant, quot ipsis videbunt necessariae etiamsi decem esse deberent. Hoc quam maxime considerato, quod ad illas classes reducere debeant omnia bona totius episcopatus etiamsi enim in quolibet cameratu reduci posset gleba ad tres classes, non sequitur exinde, quod in toto episcopatu ad tres classes reduci possit. Ratio est, quia licet in quolibet cameratu invenit gleba bona, mediocri set mala, non sequitur, quod bona gleba in uno cameratu aequiparari possit bonitati glebae, quae reperitur in alio cameratu et per consequens, potest enim dici bona respectu vilioris, quae in uno cameratu reperitur, non tamen potest dici bona respectu bonitatis, quae in alio cameratu reperitur. Et licet in cameratu Fraumburgensi poterit dividi gleba in bonam, meliorem et minus valentem, multae tamen villae reperientur in cameratu Allensteinensi, quae consideratis considerandis ad nullum gradum ex istis reduci poterunt, sed omnino aliquot gradibus inferiores esse debebunt et forte nulla talis invenietur, quae poterit esse aequalis bonitati glebae, quae alibi forte

reperietur. Ad hunc effectum dantur mansi in quatuor classes per olim reverendissimum dominum decanum Nycz in anno 1703 dum Sueci infrarent Varmiam distributi non ut sit regula, sed duntaxat exhibitio methodi. Item commissio de anno 1614.

4 Ad classes itaque omnibus villis redactis, considerabunt diligenter, quot mansi naturales erunt correspondentes fructui, quem quisvis bonus pater familias percipere potest ex uno manso in prima classe posito, hoc praecautum, quod hic fructus considerari debet non respectu crescentiae istius anni, quae in optimo agro est pessima, sed respectu agri ordinarie fructum ferentis, respectu mansorum in secunda classe positorum et consequenter in aliis classibus, ita ut tot mansi naturales ex secunda, tertia, quarta, quinta et sexta classe mansorum accipiantur respectu unius mansi ex prima classe, quatenus fructus ex, illis mansis consideratis considerandis adaequari possit fructui, quae ex uno manso in optima gleba posito haberi potest. Et talis reductio ex secunda, tertia et aliis classibus mansorum fiat ad numerum minorem mansorum, ut quilibet taliter reductus correspondeat uni manso in prima classe posito, sunt enim multi homines in Varmia, qui pro uno manso in optima gleba darent libenter 6 et 10 mansos in pessima gleba, quos possident, et multas expensas circa culturam magni mansorum numeri sufferre debent, paucum vero colligere fructum.

5 Haec reductio secundae, tertiae, quartae etc. classium mansorum, ubi rite et debite executata fuerit in ordine, ut omnes mansi taliter reducti sint sibi aequivalentes, compensata meliori gleba, per maiorem portionem vilioris glebae, in momento fieri potest calculus, quot mansi taliter aequales ibunt in unum mansum tariffalem, ut ex his omnibus mansis taliter aequalibus veniat numerus mansorum tariffalium 956 iugerum 3.

6 Et proiecto taliter omnium (observatis observandis) facta portabunt illud domini revisores celsissimo principi et venerabili capitulo trutinandum, discutiendum, relegendum, meliorandum et si placuerit approbandum, ratificandum etc.

7 Nobilium mansi aequae connotentur eadem methodo qua supra, moderatione iuxta antiquum contribuendi modum ad placitum illustrissimae celsitudinis et venerabilis capituli reservata.

Notandum. Quod revisores ab utrinque deputati abstineant a taxatione propriorum mansorum, sed eosdem reliqui condeputati taxent.

Iuramentum revisorum

Ego NN iuro Deo omnipotenti, quod ego constitutus a celsissimo principe et venerabili capitulo Varmiensi ad revisionem et taxationem glebae omnium villarum, nobilium, libertinalium et colonialium totius episcopatus, ad effectum proportionandi mansos eorum ad talem regulam, iuxta considerationes mihi consignatas in folio a parte, ut quilibet possidens aequaliter sentiat incommoda publica sub proportionem qualitatis et quantitatis glebae, omnia fideliter annotabo, appretiabo, aequalisabo sine ullo familiaritatis, consanguinitatis, amicitiae, alicuius commodi, odii simultatis, corruptelae aut quocunque alio excogitabili respectu et motivo, sed pure, vere iuxta Deum, conscientiam, rei veritatem, prudentiam ac strictiora ligamina religionis, sic annotatos, appretiatos et aequalisatos secreta servabo, nulla copia mihi relicta neque alteri cuiquam confidenti ostensa, multo minus communicata, sub mea subscriptione soli illustrissimae suae celsitudini et venerabili capitulo consignabo. Sic me Deus adiuvet etc.

Iuramentum notarii

Ego NN in occasione commissionis super constitutione glebarum mansorum nobilium, libertinalium, scultetorum et colonorum inquirenda et deficienda, tam a celsissimo principe quam a venerabili capitulo constitutus notarius, omnia et singula, quae a dominis

revisoribus ad calamum debuntur, fideliter annotabo, de mihi ad annotandum commissis, nil minuum aut addam. Annotata secrete servabo, nulli vocaliter aut scriptis de mihi commissis communicabo neque mihi ipsi per copiam aut in rapsorio conservabo, sed omnia et singula huius revisionis acta tam in copia, rapsorio, quam in authenticum reducta ad manus a celsissimo principe et venerabili capitulo constituti supremi delegati fidelissime consignabo. Sic me Deus adiuvet etc.

(Sigillum capitulare)

Ad mandatum venerabilis capituli extradidi et subscripsi anno 1717 die 4 maesis Junii Petrus Joannes Fochs, venerabilis capituli Varmiensis secretarius.

Post haec multa deliberatione et consultatione simultanee praehabita uniformibus suffragiis placidate determinatae sunt qualitatis glebae classes numero 6, videlicet prima bona, secunda mediocris, tertia intermixta, quarta vilis, quinta vilior, sexta vilissima in singulis villis et locis ex revisione et oculari inspectione ac censura pro aequo et iusto determinanda. Qua libella formata processerunt domini revisores commissarii in equis in campos omnes tres, hiemali, aestivali semente conseminatos, quam tertiorandum seu non conseminatum, eiusdem villae Kleeberg Novi¹, circumgirando per omnia confinia, nec non per transversum, lustratis quoque pratis, frutetis considerataque diligenter qualitate, quantitate, situ, fertilitate agri seu agrorum, tum examinatis et inquisitis examinandis et inquirendis compertum.

Villam eandem videlicet Kleeberg Novum habere vigore privilegii mansos naturales 30, prata pauca et minus utilia, silvas nullas, paludes et fruteta plura, agros minus fructiferos et semente aestivali vix ad medietatem conseminabiles, tritici aliquid in duobus tantum campis seminari potest. Ex his praefatis 30 mansis sunt 2 deserti, qui per modalia seu prout opportuni elocantur. Distat Elbinga 13, Brunsberga 11, Regiomonto 16 milliariibus ideoque relata ad classem quintam, videlicet vilioris glebae.

Kleeberg Vetus² habet mansos naturales 24 exceptis 6 parochialibus, prata sufficientia, sed non omnia fructifera, ligna nulla, campos omnes tres semente aestivali ad tres tantum partes conseminabiles, triticum in quantitate parva seminatur, pascua prope lacum habet commoda. Distantia a maioribus civitatibus eadem cum priore villa ideoque relata ad classem tertiam intermixtae glebae.

Qvidlic³ habet mansos naturales 24, prata ad usum suum, paludes prolixas, silva caret, in campo uno versus Patriken pars aliqua arenosa et semente aestivali non conseminabilis, triticum in mediocri quantitate seminatur. Distat Regiomonto, Elbinga 14, Brunsberga 12 milliariibus ideoque locata sub classe secunda mediocris glebae.

Skaiotte⁴ mansos habet 50, semente aestivali ultra medietatem conseminabiles, silvam nullam, prata pauca, distat Elbinga 14, Regiomonto 16 milliariibus, relata itaque sub classe quarta vilis glebae.

Patriken⁵ habet mansos 50, feudales 6, colonales 44, prata in campo hiemali sufficientia, quaedam etiam in aestivali, in tertio nulla, sed paludes quasdam. Campos omnes tres respective ultra medietatem semente aestivali conseminabiles. Distantia a maioribus civitatibus eadem cum priore villa ideoque relata ad classem quartam vilis glebae.

1 Klebark Mały.

2 Klebark Wielki.

3 Silice.

4 Skajboty.

5 Patryki.

*P r e y l e s*⁶ feudum mansos habet 30, silvam habet, prata vix sufficientia, fruteta et paludes multas, campos aestivali semente ultra medietatem conseminabiles, distat Elbinga 14, Regiomonto 16 milliariibus, relata itaque sub classe quarta vilis glebae.

*G i l a u*⁷ mansos habet 30, semente aestivali vix in tertia parte conseminabiles, montes densos et saxosos, prata modica et non utilia, ligna ad focum in mansis propriis habet, pascua in silvis dominii. Elbinga distat 15, Regiomonto 16 milliariibus ideoque relata sub classe sexta vilissimae glebae.

*G r a s k a u*⁸ habet mansos 7 libertinales (horum 4 desertos ob pauperiem possessorum), semente aestivali in parva parte conseminabiles, ligna habet in propriis mansis, prata nulla, pascua in contiguis silvis dominii. Distantia eadem a civitatibus maioribus cum priore ideoque locata sub classe sexta vilissimae glebae.

*P a y t h u n e n*⁹ mansos habet 30, ex his vasalli 20, libertinales et colonales 10, semente aestivali vix ad medietatem conseminabiles, ligna non habet, sed paludes multas, prata pauca et sterilia. Elbinga distat 14, Regiomonto 16 milliariibus, relata igitur sub classe quinta, videlicet vilioris glebae.

P a y t h u n e n mola propria habet 3 mansos sub classe sexta, videlicet glebae vilissimae.

*P u r d e n*¹⁰ mola habet mansum 1 naturalem arenosum, semente aestivali in medietate conseminabilem, relata itaque ad classem quartam, videlicet vilis glebae.

*P u r d e n M a i u s*¹¹ habet mansos 65 exceptis parochialibus (horum sunt deserti et qui raro elocantur nisi in campo hiemali 16), semente aestivali in medietate tantum conseminabiles, ligna ad focum habet in mansis propriis, prata ad necessitatem, paludes magnas, pascua in silvis contiguis dominii, triticum in quantitate parva seminatur. Elbinga distat 15 milliariibus ideoque relatum ad classem quartam, videlicet glebae vilis.

*K o s n o*¹² habet mansos libertinales 2 et medium, arenosus ager vix aliquo semente aestivali conseminabilis, prata nulla habet, in mansis propriis ligna aliqua, pascua in silvis dominii ideoque relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*P u r d e n M i n u s*¹³ mansos habet 9 apiarianes, semente aestivali vix in aliqua parte conseminabiles, silvis caret, prata in uno campo habet pauca, pascua nulla. Distat Elbinga 14, Regiomonto 16 milliariibus ideoque relatum ad classem sextam glebae vilissimae.

*M e r t e n s d o r f f*¹⁴ mansos habet libertinales 15, semente aestivali vix ad medietatem conseminabiles, ligna in mansis propriis ad focum habet, prata ad flumen vix sufficientia. Distantia eadem cum priore villa a maioribus civitatibus ideoque locatum ad classem quintam glebae vilioris.

*W o r a i n d e n*¹⁵ vasallagium mansos habet 30, semente aestivali neque ad medietatem conseminabiles, prata vix sufficientia, silvam, pascua habet. Elbinga distat 13 $\frac{1}{2}$, Regiomonto 16 milliariibus, relatum igitur ad classem quintam vilioris glebae.

*T r i n c k a u s N o v u m*¹⁶ vasallagium habet mansos 30 montosos et arenosos, semente aestivali vix ad medietatem conseminabiles, ligna ad focum et aedificia habet,

6 *Prejłowo.*

7 *Gilawy.*

8 *Groszkowo.*

9 *Pajtuny.*

10 *Młyn koło Purdy lub Purdki*

11 *Purda.*

12 *Kośno.*

13 *Purdka.*

14 *Marcinkowo.*

15 *Osada zaginiona, w 1615 r. Worain; „Rewizja łanów”, s. 271.*

16 *Trękuszek.*

prata vix sufficientia. Distantia a maioribus civitatibus eadem cum villa priore ideoque relata ad classem quintam glebae vilioris.

K a l b o r n¹⁷ villa nobilis possessa a libertinis, habet mansos 30, semente aestivali vix ad medietatem conseminabiles, silva caret, prata vix sufficientia, paludes habet magnas, pascua in silvis domini. Distat Elbinga 13 1/2, Regiomonto 16 milliariibus, relata igitur ad classem quintam glebae utpote vilioris.

K l a k e n d o r f f¹⁸ vasallagium vigore privilegii mansos habet inclusis parochialibus 45, sed iuxta exhibitam mappam tantum reperti 40: vasalli 30, libertinales 5, parochiales 5. Prata habet sufficientia, consideratis pratis seorsivo privilegio contentis sub Trinckaus Vetus. Silvam quoque extra graniciem 6 mansorum, ubi mola Woydtkowina cum parte modica agri eruncati. Conseminatio aestivalis non de toto in omnibus tribus campis fieri potest, triticum copiosius in uno quam altero campo seminatur, in tertio perquam modicum. Paludes circa lacum in campis duobus habet, relatum igitur ad classem tertiam, videlicet glebae intermixtae.

S c h o n w a l d¹⁹ mansos habet 50, semente aestivali ultra medietatem conseminabiles, prata habet ad sufficientiam, paludes plurimas in omnibus campis, ligna nulla, triticum in campis duobus in aliqua quantitate seminatur. Elbinga distat 13, Regiomonto 15 milliariibus ideoque relata ad classem tertiam utpote glebae intermixtae.

L a i n a u²⁰ mansos habet 24, semente aestivali ad tertiam partem conseminabiles, prata nisi in campis duobus ad necessitatem, ligna nulla, paludes in uno campo, triticum in aliquanta quantitate seminatur. Distantia eadem a maioribus civitatibus cum priore, relata igitur ad classem quartam glebae vilis.

T r i n c k a u s V e t u s²¹ nobilis villa, possessa a libertinis, mansos habet 30 (horum 8 sunt deserti, de quibus spes quod dividentur), semente aestivali vix ad medietatem conseminabiles, ligna non habet nisi in silvis domini solita sub recognitione, paludes magnas, prata vix ad necessitatem. Distantia eadem a maioribus civitatibus cum villa priore, relata igitur ad classem quintam glebae vilioris.

P u p p e n s e u K o l p a k e n²² mansos habet libertinales 7, ager arenosus ex parte, semente aestivali vix ad medietatem conseminabilis, prata modica, sed pascua in silvis domini, propriam autem non habet. Elbinga distat 14, Regiomonto 16 milliariibus, locata itaque sub classe quinta glebae vilioris.

P r z y k o p²³ mansos habet 25, aestivali semente vix quarta pars conseminabilis, silva caret, prata pro necessitate habet, pascua in silvis domini. Distat Elbinga 15 milliariibus, relata igitur ad classem sextam glebae vilissimae.

W u t r i n e n²⁴ mansos habet (exceptis 6 parochialibus) 34, semente aestivali ad medietatem conseminabiles, ligna in mansis propriis ad focum et aedificia habet, prata ad usum suum non sufficientia. Elbinga distat 15 milliariibus ideoque relata ad classem quartam glebae vilis.

S c h a m e n s e u S o m b i e n²⁵ mansos habet 16 apiarianes, ex his 4 ad tabernam Culmensem, prata aliqua ad flumen, ligna in propriis mansis ad sufficientiam, campus aestivalis commixtus hiemali vix in parte aliqua conseminabilis. Distantia eadem cum priore a civitatibus maioribus ideoque relata sub classe sexta vilissimae glebae.

17 *Kaborno.*

18 *Klewki.*

19 *Szczęsne.*

20 *Linowo.*

21 *Trękus.*

22 *Kolpaki.*

23 *Przykop.*

24 *Butryny.*

25 *Ząbie.*

*P l a u t z k*²⁶ mansos habet 30, montes plurimos arenosos, prata penitus nulla, ligna ad usum suum habet, conseminatio vix in aliqua parte fieri potest. Usum ad maiores civitates eundi non habet ideoque relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*K u k e r k a i m*²⁷ mansos habet libertinales 10, vix in aliqua parte semente aestivali conseminabiles, quoniam nulla distinctio camporum inter hiemalem et aestivalem. Ligna pro usu suo habet, prata nulla ideoque relata ad classem sextam glebae vilissimae.

G r u n m ü h l mola²⁸ habet mansum proprium 1, vix in parte aliqua semente aestivali conseminabilem, ligna pro usu suo habet, prata nulla ideoque locata sub sexta classe glebae vilissimae.

*G r i z l i n e n*²⁹ mansos habet, exceptis 5 parochialibus, 45, in minima quantitate semente aestivali conseminabiles, deterior ager nisi cicere conseminatur, ligna in propriis mansis habet, prata nonnisi in campo uno, aquam penitus nullam, sed omnem ex Passeria vehere debent. Elbinga distat 15 milliariibus ideoque relata ad classem quintam glebae vilioris.

B i n d a r a mola³⁰ quondam fuit, mansos habet 2 Culmenses, semente aestivali vix in aliqua parte conseminabiles, ligna, prata ad usum suum ad flumen graniciale Passeriae habet ideoque relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*S t a b y g o t t e n*³¹ mansos habet 30 et 1, semente aestivali vix in quarta parte conseminabiles, ligna ad focum habet, paludes plurimas, prata neque ad usum suum. Elbinga 14 distat milliariibus ideoque relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*W e m i t t e n*³² mansos habet 20, semente aestivali in quarta tantum parte conseminabiles, pratis et silvis caret. Distantia eadem a maioribus civitatibus cum villa priorie ideoque locata sub classe sexta glebae vilissimae.

*B e r v e s*³³ mansos habet 10 libertinales, semente aestivali ad medietatem conseminabiles, prata modica, ligna nulla. Elbinga distat 13 milliariibus, relata igitur ad classem quintam viliozem.

*K r a n t z e n*³⁴ mansos habet 7 Culmenses, ligna et prata pro usu suo habet, ager montosus ultra medietatem diverso semente aestivali conseminabilis ideoque relata ad classem quintam, videlicet glebae vilioris.

*M a y d e n*³⁵ mansos habet 17, ad medietatem semente aestivali conseminabiles, in montibus agrum eruncare adhuc continuant, ligna habet, prata vix ad usum suum. Elbinga distat 13 milliariibus, locata igitur sub classe quinta nempe glebae vilioris.

*D a r e h t e n*³⁶ mansos habet libertinales 30, semente aestivali vix ad medietatem conseminabiles, ligna, pascua, prata ad necessitatem habet, paludes quoque plurimas. Distat Elbinga 13 milliariibus, relata igitur ad classem quintam nempe glebae vilioris.

*G a n d l a u*³⁷ villa nobilis mansos habet 10, semente aestivali ex maiore parte conseminabiles, triticum in campo uno parva in quantitate seminatur, ligna ad focum et aedificia habet, prata sufficientia. Elbinga 13 milliariibus distat ideoque relata ad classem quartam glebae vilis.

²⁶ *Pluski.*

²⁷ *Kucharzewo.*

²⁸ *Gromel.*

²⁹ *Gryżliny.*

³⁰ *Biędara.*

³¹ *Stawiguda.*

³² *Wymój.*

³³ *Barwiny.*

³⁴ *Kreś.*

³⁵ *Majdy.*

³⁶ *Dorotowo.*

³⁷ *Gagławki.*

*J o m m e n d o r f f*³⁸ mansos habet 40, semente aestivali ultra medietatem consemnabiles, prata habet, silvam nullam, pascua sufficientia, tritici vix aliquid seminatur. Elbinga distat 13 milliariibus ideoque locata sub classe quarta vilis glebae.

P r o s s e n seu *K e l l e r e n*³⁹ villa nobilis mansos habet 10, silvam propriam et prata sufficientia habet, campus unus de toto, alii duo vix ad medietatem semente aestivali consemnabiles. Distat Elbinga 13 milliariibus ideoque relata ad classem quintam glebae vilioris.

*R e i s s e n*⁴⁰ mansos habet 17 et medium, semente aestivali vix in aliqua parte consemnabiles sunt, prata modica, ligna nulla habet. Distantia eadem a civitatibus maioribus cum priore ideoque relata ad classem sextam glebae vilissimae.

O e s t r i c h seu *S o y k a* mola⁴¹ mansos habet 2, vix in aliqua parte semente aestivali consemnabiles, camporum nulla distinctio, ligna aliqua habet, prata nulla ideoque relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*B e r t h u n g T h e u t o n i c u m*⁴² mansos habet (exceptis parochialibus 6) 34, semente aestivali ad tres partes consemnabiles, silvam non habet, prata sufficientia, paludes non modicas, triticum in quantitate modica seminatur. Elbinga 12 distat milliariibus, relatum itaque ad classem tertiam nempe glebae intermixtae.

*T h o m s d o r f f*⁴³ mansos libertinales et colonales habet 60 (quorum 2 deserti, sed tamen elocati), semente aestivali ultra medietatem consemnabiles, silva caret, prata ad usum suum habet, paludes quoque aliquas, triticum in parva quantitate seminatur. Elbinga 12 distat milliariibus ideoque relata ad classem tertiam nempe glebae intermixtae.

V u l p i n g alias *S c h ũ l m ũ h l* mola⁴⁴ mansos habet 3 arenosos, semente aestivali vix in parte aliqua consemnabiles, prata penitus nulla neque silvam habet ideoque locata sub classe sexta glebae vilissimae.

*S c h o m b r u c k*⁴⁵ exceptis 5 parochialibus mansos habet 57, silvam valde exiguam, prata sufficientia, in aestivali campo moderno vix quarta pars consemnabilis semente aestivali, alii duo ad tertiam partem, triticum in quantitate modica seminatur. Elbinga 12 distat milliariibus ideoque relata ad classem tertiam nempe glebae intermixtae.

*N a t r e n*⁴⁶ mansos habet 25, semente aestivali vix in tertia parte consemnabiles, silva caret, prata habet pauca, paludes vero plurimas, pascua modica. Distat Elbinga 12 milliariibus ideoque relata ad classem quintam glebae vilioris.

*G r o n i t t e n*⁴⁷ mansos habet libertinales 17, semente aestivali vix in quarta parte consemnabiles, ligna ad focum habet, prata valde modica, paludes plurimas. Distantia eadem cum priore villa ideoque locata sub classe sexta glebae vilissimae.

S e i d e l s h o f f alias *K u d i p e n*⁴⁸ mansos habet 6 libertinales, camporum vix distinctio ulla et in parva parte tantum consemnatio aestivalis fieri potest, prata et ligna ad usum suum habet. Distat Elbinga 12 milliariibus, relata igitur ad classem sextam vilissimae glebae.

*S c h o n f e l d*⁴⁹ mansos habet 60, ligna neque ad necessitatem, prata sufficientia, campus unus de toto, alii duo ultra medietatem semente aestivali consemnabiles, triticum

38 *Jaroty.*

39 *Kielary.*

40 *Ruś.*

41 *Sujka.*

42 *Bartag.*

43 *Tomaszkowo.*

44 *Sila.*

45 *Szqbruk.*

46 *Naterki.*

47 *Gronity.*

48 *Kudypy.*

49 *Unieszewo.*

in parva etiam quantitate seminatur. Elbinga distat 13 milliariibus, relata igitur ad classem tertiam glebae nempe intermixtae.

*Dittrichswald*⁵⁰ mansos habet (exceptis 5 parochialibus) 65, semente aestivali ad tres partes conseminabiles, silva caret, prata habet, paludes etiam nonnullas, triticum etiam in parva quantitate seminatur. Elbinga distat 11 milliariibus, locata itaque sub classe tertia intermixtae glebae.

*Pendelitten*⁵¹ villa nobilis mansos habet 19, agros montosos vix ad medietatem semente aestivali conseminabiles, prata habet modica, paludes plurimas, ligna vix ad focum. Elbinga distat 11 milliariibus, relata igitur ad classem quintam glebae nempe vilioris.

*Leissen*⁵² nobilis villa mansos habet 8, semente aestivali fere de toto conseminabiles, silva caret, prata habet in abundantia, triticum in omnibus campis ad tertiam partem seminari potest ideoque relata ad classem secundam nempe mediocris glebae.

*Hermdorff*⁵³ mansos habet libertinales 13 et medium, in maxima parte semente aestivali conseminabiles, ligna nulla, prata habet sufficientia, triticum in omnibus campis ad tertiam partem seminari potest. Elbinga distat 11 milliariibus ideoque relata ad classem secundam, videlicet glebae mediocris.

*Naglauden*⁵⁴ mansos habet 25 (horum unus desertus, sed interdum pro hieme elocatur), semente aestivali vix in tertia parte conseminabiles, ligna nulla, prata habet satis modica, sed paludes plurimas. Elbinga 11 milliariibus distat, locata itaque sub classe quinta glebae vilioris.

*Garsien Maius*⁵⁵ villa nobilis mansos habet 40, semente aestivali non de toto conseminabiles, ligna pro necessitate, prata vix ad sufficientiam, paludes habet plurimas. Elbinga 9 milliariibus distat, relata igitur ad classem quartam glebe nempe vilis.

*Kokendorff Vetus*⁵⁶ mansos habet 44 (horum 3 deserti, sed elocantur interdum), ad medietatem fere semente aestivali conseminabiles, silva caret, prata in campo uno habet in abundantia, in aliis duobus penitus nulla, montes densos. Elbinga 10 distat milliariibus, relata igitur sub classe quinta glebae vilioris.

*Schattens*⁵⁷ mansos habet libertinales 6, semente aestivali ad tres partes conseminabiles, ligna ad necessitatem, prata, pascua quoque ad sufficientiam habet. Distantia eadem cum priore, relata itaque sub classe quarta vilis nempe glebae.

*Gemerem Magdeburgicum*⁵⁸ mansos habet libertinales 9, semente aestivali vix ad medietatem conseminabiles, ligna ad focum et aedificia habet, prata autem modica. Elbinga 10 distat milliariibus, relata igitur ad classem quintam glebae vilioris.

*Gemerem Culmense*⁵⁹ habet mansos libertinales 9, semente aestivali in minore tantum parte conseminabiles, ligna ad focum et aedificia, prata etiam sufficientia habet, paludes aliquas. Distantia eadem cum priore, relatum ideo ad classem sextam glebae nempe vilissimae.

*Schaustren*⁶⁰ mansos habet 40 (horum 11 deserti, ex parte tamen elocantur), semente aestivali neque ad tertiam partem conseminabiles, ligna ad usum suum habet,

50 *Gierzwald.*

51 *Peglity.*

52 *Łajsy.*

53 *Cegłowo.*

54 *Nagłady.*

55 *Garzewo.*

56 *Stare Kawkowo.*

57 *Szatanki.*

58 *Gamerki Małe.*

59 *Gamerki Wielkie.*

60 *Szalstry.*

prata valde modica, paludes plurimas. Distat 10 milliariibus Elbinga, relata itaque ad classem quintam nempe glebae vilioris.

G o l b e n alias L a b e n s⁶¹ mansos habet libertinales 6, nec in tertia parte semente aestivali conseminabiles, ligna ad usum suum, prata vix ad necessitatem habet. Elbinga 10 milliariibus distat, locata igitur sub classe sexta vilissimae glebae.

W i n d t k e n seu W o l o w n o⁶² mansos habet 30, ad medietatem semente aestivali conseminabiles, ligna ad aedificia et focum, prata quoque habet, paludes plurimas, montes densos. Distantia eadem cum priore, relata ideo ad classem quintam vilioris glebae.

S t e n k i n e n⁶³ mansos habet 30, vix ad medietatem semente aestivali conseminabiles, silva caret, prata vix ad necessitatem, paludes habet plurimas. Distat 10 milliariibus Elbinga, locata igitur sub classe quinta glebae vilioris.

W o r i t t e n⁶⁴ mansos habet 50 et 1 (horum 3 deserti, raro nisi tamen in hiemem elocantur), semente aestivali in tertia tantum parte conseminabiles, ligna modica, prata habet sufficientia. Distantia eadem cum priore, locata igitur sub classe quinta vilioris glebae.

R e n t i n e n⁶⁵ mansos habet 12, in parva quantitate semente aestivali conseminabiles, ligna et prata modica, montes densos, paludes plurimas habet. Distat Elbinga 10 milliariibus, relata itaque ad classem quintam vilioris glebae.

G i l b i n g alias N e u m ü h l⁶⁶ mansos habet Culmenses 4, in parva quantitate semente aestivali conseminabiles, ligna ad aedificia et focum habet, prata vero modica. Distantia eadem cum priore, locata igitur sub classe sexta glebae vilissimae.

K o k e n d o r f f N o v u m⁶⁷ exceptis parochialibus 5 mansos habet 47, semente aestivali fere ad tres partes conseminabiles, ligna ad focum et aedificia habet, prata quoque fere ad sufficientiam, paludes plurimas, ex praefatis 47 mansis 2 sunt deserti, saepius tamen in hiemem elocantur. Distat Elbinga 10 milliariibus, ideo relata ad classem quartam glebae vilis.

P u p k a i m⁶⁸ mansos habet 40, semente aestivali ad medietatem conseminabiles, ligna in mansis propriis ad focum habet, prata quoque ad usum, paludes plurimas. Distantia eadem cum priore, ideo relata ad classem quartam glebae vilis.

W e n g a y t e n⁶⁹ mansos habet 30, vix ad medietatem semente aestivali conseminabiles, ligna in mansis propriis ad focum habet, prata sufficientia. Elbinga 10 milliariibus distat, locata igitur sub classe quinta glebae vilioris.

G o d t k e n⁷⁰ mansos habet 30 (horum 8 deserti, qui interdum in hiemem elocantur), semente aestivali vix in quarta parte conseminabiles, ligna pauca ad focum habet, prata nulla, paludes plurimas. Distantia eadem cum priore, relata igitur ad classem sextam glebae vilissimae.

B a l l i n g e n⁷¹ vasallagium mansos habet 8, vix in quarta parte semente aestivali conseminabiles, ligna ad necessitatem habet, prata etiam aliqua extra hos mansos. Listat Elbinga 10 milliariibus, ideo relata ad classem sextam glebae vilissimae.

61 Łabędź.

62 Wolowno.

63 Siękiny.

64 Woryty.

65 Rentyny.

66 Nowy Młyn.

67 Nowe Kawkowo.

68 Pupki, obecnie Spychowo.

69 Węgajty.

70 Godki.

71 Bałag.

Schönenberg Novum alias *Porbäden*⁷² mansos habet naturales 24, semente aestivali ad medietatem non conseminabiles, lignis caret, prata habet ad sufficientiam, paludes, fruteta plurima. Distantia eadem cum priore, ideo relatum ad classem quintam glebae vilioris.

Schönenberg Vetus⁷³ exceptis 6 mansis parochialibus mansos habet 30 et 1, ager arenosus vix in quarta parte semente aestivali conseminabilis, silva caret, prata modica, paludes autem habet plurimas. Distantia eadem cum priore villa, ideo relatum ad classem sextam glebae vilissimae.

*Gedaute*⁷⁴ mansos habet 20 et 2, semente aestivali vix in quarta parte conseminabiles, lignis caret, prata ad necessitatem habet, paludes plurimas, ideo relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*Schilling*⁷⁵ mansos habet 6 (horum unus desertus, sed tamen elocatus), semente aestivali vix in quarta parte conseminabiles, prata habet pauca, ligna nulla. Distat Elbinga 10 milliariibus, ideo locata sub classe sexta glebae vilissimae.

*Warkallen*⁷⁶ mansos habet 30, semente aestivali vix in quarta parte conseminabiles, ligna pauca, prata ad necessitatem habet, paludes plurimas. Ex praefatis 30 mansis sunt deserti 12 1/2, qui raro etiam per modialia elocantur. Elbinga distat 10 1/2 milliariibus, ideo relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*Jonkiendorff*⁷⁷ exceptis 5 mansis parochialibus habet mansos 60 et 1, semente aestivali ultra medietatem conseminabiles, ligna in propriis mansis ad focum habet, prata quoque ad necessitatem, paludes plurimas, montes densos. Elbinga distat 11 milliariibus, relata igitur ad classem quartam vilis glebae.

*Abstich*⁷⁸ mansos habet 20 (horum 3 deserti, in hiemem elocantur), semente aestivali vix in quarta parte conseminabiles, ligna ad focum habet, sed prata neque ad necessitatem. Elbinga 10 milliariibus distat, ideo relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*Deythen*⁷⁹ mansos habet 30 (horum 4 deserti, qui tamen in hiemem elocantur), semente aestivali vix in quarta parte conseminabiles, ligna nulla, prata habet modica, paludes plurimas. Elbinga 11 milliariibus distat, relata igitur ad classem sextam glebae vilissimae.

*Likusen*⁸⁰ mansos habet 24 (horum 9 deserti et nonnisi in hiemem elocantur), semente aestivali vix in aliqua parte conseminabiles, ligna nulla, prata nulla, paludes habet quasdam. Distantia eadem cum villa priore, ideo relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*Gettkendorff*⁸¹ exceptis mansis 4 parochialibus habet mansos 64 (horum 22 deserti, qui difficulter elocantur), conseminationis aestivalis vix aliquid fieri potest, ligna nulla, prata habet modica, paludes plurimas. Elbinga 11 milliariibus distat, ideo relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*Redykainen*⁸² mansos habet 23, semente aestivali ad medietatem conseminabiles, ligna nulla, prata habet ad necessitatem, fruteta aliqua. Distantia eadem cum priore, ideo relata ad classem quintam glebae vilioris.

⁷² *Porbady.*

⁷³ *Wrzesina.*

⁷⁴ *Giedajty.*

⁷⁵ *Szelagowo.*

⁷⁶ *Warkały.*

⁷⁷ *Jonkowo.*

⁷⁸ *Lupstych.*

⁷⁹ *Dajtki.*

⁸⁰ *Likusy.*

⁸¹ *Gutkowo.*

⁸² *Redykajny.*

*K a h l f l ü s*⁸³ mola et libertini mansos habent 10, semente aestivali vix in tertia parte conseminabiles, ligna ad focum et aedificia habet, prata quoque ad usum suum. Elbinga 11 milliariibus distat, ideo relata ad classem sextam glebae vilissimae.

*M o n d t k e n*⁸⁴ mansos habet 50, semente aestivali ad medietatem conseminabiles, ligna habet in propriis mansis ad focum, prata ad necessitatem, paludes multas. Elbinga 11 milliariibus distat, relata igitur ad classem quartam, videlicet vilis glebae.

*K a y n e n*⁸⁵ mansos habet libertinales 28, ad medietatem circiter semente aestivali conseminabiles, ligna ad focum et aedificia habet, prata quoque ad usum suum. Elbinga milliariibus 11 distat, locata igitur sub classe quarta glebae vilis.

*P o l a y k e n*⁸⁶ mansos habet 10, fere ad maximam partem semente aestivali conseminabiles, ligna ad focum, prata quoque ad necessitatem. Distantia eadem cum villa priore, relata itaque ad classem quartam vilem.

*S t e e n b e r g*⁸⁷ mansos habet 40, semente aestivali non de toto conseminabiles, ligna quaedam ad focum et aedificia habet, prata sufficientia, triticum in parva quantitate seminatur, montibus et lapidibus abundat ideoque relata ad classem tertiam glebae intermixtae. Elbinga 10 $\frac{1}{2}$ milliariibus.

*G a r s i e n M i n u s*⁸⁸ mansos habet 18, semente aestivali fere de toto conseminabiles, prata habet sufficientia, ligna quoque ad focum, triticum in modica quantitate seminatur. Distat Elbinga 10 $\frac{1}{2}$ milliariibus ideoque locata sub classe tertia glebae intermixtae.

*B u c h w a l d*⁸⁹ mansos habet 40, ultra medietatem semente aestivali conseminabiles, ligna ad focum habet, prata quoque ad usum suum, montes densos. Distantia eadem cum priore, locata itaque ad classem quartam glebae vilis.

*B e r g f r i e d*⁹⁰ vasallagium mansos habet 7, ligna ad focum et aedificia, prata ad necessitatem, campus aestivalis commixtus hiemali, vix in aliqua parte conseminabilis. Distantia eadem cum priore, relata igitur ad classem quintam glebae vilioris.

*B r a u n s w a l d*⁹¹ exceptis 6 mansis parochialibus habet mansos 44, quorum 2 in paludibus et frutetis consistunt. Campi montosi et arenosi, in tertia tantum parte conseminabiles semente aestivali, ligna nulla, prata habet aliqua. Elbinga 11 milliariibus distat, relata igitur ad classem sextam glebae vilissimae.

*W o p p e n*⁹² mansos habet naturales libertinales 5, ligna aliqua ad focum, prata nulla, ager arenosus, campus aestivalis commixtus hiemali, vix in aliqua parte conseminabilis. Elbinga 11 milliariibus distat, relata itaque ad classem sextam glebae vilissimae.

*P i s t k a i m*⁹³ vasallagium a libertino possessum, mansos habet 14, ager arenosus et vix in tertia parte semente aestivali conseminabilis, ligna ad focum, quaedam etiam ad aedificia habet, prata sufficientia. Distantia eadem cum priore, relata igitur ad classem sextam vilissimae scilicet glebae.

*S p i g e l b e r g*⁹⁴ mansos habet 60 (horum deserti 2, in hiemem tamen elocantur), semente aestivali ad medietatem circiter conseminabiles, ligna vix ad focum, prata

83 Żurawno.

84 Małki.

85 Kajny.

86 Polejko.

87 Łomy.

88 Garzewko.

89 Bukwald.

90 Barkweda.

91 Brąswald.

92 Wopy.

93 Pistki.

94 Spręcowo.

modica, virgultas habet plurimas. Elbinga, Brunsberga 10 milliaribus distat, locata itaque sub classe quarta glebae vilis.

H o g w a l d⁹⁵ mansos habet 30, semente aestivali fere ad tres partes consemnabiles, silva caret, prata habet modica, fruteta et paludes multas. Elbinga 10 milliaribus distat, relata igitur ad classem quartam vilis glebae.

D i w i t t e n⁹⁶ exceptis mansis parochialibus 5 habet mansos 40, silva caret, prata vix ad necessitatem, ager ex parte montosus et vix in tertia parte semente aestivali consemnabilis. Elbinga 11 milliaribus distat ideoque relata ad classem quintam glebae vilioris.

M a r q v a r t s h o f f seu D o n g e n⁹⁷ vasallagium mansos habet 12, semente aestivali fere in integro consemnabiles, ligna ad focum, quaedam etiam ad aedificia habet, prata quoque ad necessitatem. Elbinga 11 milliaribus distat, locata itaque sub classe quarta glebae vilis.

R o s g i t t e n⁹⁸ mansos habet 10, semente aestivali vix in tertia parte consemnabiles, ligna nulla, prata paucissima. Elbinga 10 milliaribus distat, relata igitur ad classem sextam vilissimae glebae.

R o s e n a u⁹⁹ mansos habet 60 et 2 (horum 8 deserti, in hiemem elocantur), semente aestivali ad medietatem circiter consemnabiles, ligna nonnulli coloni in mansis propriis habent, prata modica. Elbinga 11 milliaribus distat ideoque relata ad classem quintam glebae vilioris.

S t o l p e n¹⁰⁰ vasallagium mansos habet 13, semente aestivali in tertia parte circiter consemnabiles, ligna ad focum et aedificia sufficientia, prata habet modica. Elbinga 11 milliaribus distat, locata ideo sub classe sexta glebae vilissimae.

M i k e n¹⁰¹ mansos habet 20, semente aestivali nec ad medietatem consemnabiles, ligna nulla, prata vix aliqua habet. Elbinga 12 milliaribus distat, locata igitur sub classe quinta glebae vilioris.

K e s l i n e n¹⁰² mansos habet 30 (horum 6 deserti, qui in hiemem elocantur), semente aestivali vix in tertia parte consemnabiles, ligna modica, prata vix aliqua habet. Elbinga 13 milliaribus, Brunsberga 11 distat, relata igitur ad classem sextam glebae vilissimae.

W a d a n g e n¹⁰³ mansos habet 11, semente aestivali ultra medietatem consemnabiles, ligna quaedam ad focum, prata habet ad necessitatem, triticum in modica quantitate seminatur. Distantia eadem cum priore ideoque relata ad classem quartam glebae vilis.

G l a n t m a n s d o r f f seu S a l b k e n¹⁰⁴ mansos habet 15 et medium, semente aestivali ultra medietatem consemnabiles, ligna nulla, prata habet sufficientia, triticum in modica quantitate seminatur. Elbinga 13 milliaribus distat ideoque relata ad classem quartam glebae vilis.

N i k e l s d o r f f¹⁰⁵ vasallagium mansos habet 30, semente aestivali non in integro consemnabiles, ligna quaedam ad aedificia, fruteta plurima, prata habet sufficientia. Distantia eadem cum villa priore ideoque relatum ad classem tertiam glebae intermixtae. Tritici ad 15 mansos in omnibus campis seminari potest.

T r a u t z k¹⁰⁶ vasallagium mansos habet 14, semente aestivali ad medietatem circiter

95 Ługwald.

96 Dywity.

97 Dągi.

98 Różgity.

99 Różnowo.

100 Słupy.

101 Myki.

102 Kieźliny.

103 Wadąg.

104 Zalbki.

105 Nikielkowo.

106 Track.

conseminabiles, ligna nec ad focum sufficientia, prata ad usum suum, pascua quoque habet, triticum in campis duobus seminatur in quantitate parva. Elbinga 12, Regiomonto distat 15 milliariibus, locata igitur sub classe quinta glebae vilioris.

*S e x h u b e n*¹⁰⁷ vasallagium mansos habet 6, semente aestivali ultra medietatem conseminabiles, ligna nulla, fruteta plura, prata vix ad usum habet, pascua bona, triticum in quantitate parva seminatur. Distantia eadem cum priore villa ideoque relata ad classem quartam glebae vilis.

*B o g d a y n e n*¹⁰⁸ mansos habet libertinales 10, semente aestivali ad medietatem conseminabiles, silva caret, prata ad necessitatem habet, triticum in quantitate parva seminatur. Elbinga 13, Braunsberga 12 milliariibus distat, relata igitur ad classem quartam glebae vilis.

F i t o g s d o r f f alias *W o y t o w o*¹⁰⁹ contermina Novae Kleeberg, mansos habet 45, semente aestivali vix ad tres partes conseminabiles, silva caret, fruteta habet plurima, prata ad necessitatem, triticum in omnibus campis in quantitate mediocri seminatur, Elbinga 13, Brunsberga 12 milliariibus distat ideoque relata ad classem tertiam, videlicet glebae intermixtae.

*S a n t o p p e n*¹¹⁰ in tractu Rösseliensi mansos habet 56 (exceptis parochialibus 4), semente aestivali fere in toto conseminabiles, ligna ad focum et quaedam ad aedificia, prata ad suum usum, triticum in maiore quantitate quam siligo seminatur, Regiomonto 10 milliariibus distat, ideo relata ad classem secundam glebae mediocris.

*H e n r i c h s d o r f f*¹¹¹ mansos habet 42 et medium in tractu quoque Rösseliensi, conseminatio aestivalis in toto fieri potest, ligna quaedam ad focum et aedificia habet, prata ad suum usum, triticum in maiore quantitate quam siligo seminatur, Regiomonto 10 milliariibus distat, ideo relata ad classem primam utpote glebae bonae.

Primi huiusce cameratus capitularis Allensteinensis ocularem revisionem insimul per nos ubique locorum, nullo prorsus praetermisso, ea qua valuimus diligentia, exactitudine et fidelitate factam et uti praemittitur conscriptam et descriptam omni cum promptitudine iuxta mandato et obloquentiam commissionis referimus et consignamus. In castro capitulari Allensteinensi die 13 Julii 1717.

¹⁰⁷ *Osada zaginiona; „Rewizja lanów”, s. 271.*

¹⁰⁸ *Bogdany.*

¹⁰⁹ *Wójtowo.*

¹¹⁰ *Sątopy.*

¹¹¹ *Wojkowo.*